

Nr 3.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader år 1914; given Stockholms slott den 14 januari 1913.

Under åberopande af bilagda utdrag av protokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå Riksdagen *dels medgiva*, att reparatören Henrik Bergstedts änka Anna Christina Bergstedt, född Eliasdotter, må från och med den 1 januari 1913 uppbära under sin återstående livstid, så länge hon lever ogift, ett årligt understöd af 300 kronor, att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket,

dels ock godkänna bifogade förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1914 samt bestämma telegrafverkets anslag för driftkostnader under samma år, förslagsvis, till 12,200,000 kronor, att utgå direkt av telegrafmedlen.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ypperst städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Utdrag af protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 januari 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 BERG,
 BERGSTRÖM,
 friherre ADELSWÄRD,
 PETRÉN,
 STENSTRÖM,
 LARSSON,
 SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Schotte, anförde:

Den av Kungl. Maj:t och Riksdagen fastställda stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1913 upptager följande huvudsummor och slutsumma:

avlöningsstaten	kronor	6,976,190: —
övergångsstat	»	22,540: —
indragningsstat	»	5,500: —
pensions- och understödsstater	»	341,557: —
omkostnadsstat	»	4,187,213: —
		Summa kronor 11,533,000: —

I skrivelse den 8 oktober 1912 har telegrafstyrelsen avgivit förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader år 1914. Styrelsen anmärker därvid till en början, att, på grund av att statförslaget avlämnats tidigare än föregående år, styrelsen icke kunde av räkenskaperna för

det löpande året hämta lika god ledning som tillföre vid förslaget uppgörande. Under det att styrelsen föregående år kunnat vid sina beräkningar utgå från de kända utgifterna för tre kvartal av det löpande året, kunde däremot nu endast utgifterna för de sju första månaderna av år 1912 läggas till grund för beräkningarna, vilka därför också måste bliva något mindre säkra än förr.

Med anledning av vad styrelsen sålunda yttrat har jag under hand anmodat telegrafstyrelsen att meddela, huruvida verkets utgifter under augusti och september 1912 givit styrelsen anledning att i något avseende ändra de beräkningar, varpå nu föreliggande statförslag grundade sig. Styrelsen har emellertid meddelat, att den icke fått anledning frånga nämnda förslag.

Jag anhåller nu få inför Kungl. Maj:t anmäla telegrafstyrelsens ifrågavarande förslag och gör därvid början med

A. Avlöningsstaten.

Denna upptager anslag för telegrafstyrelsen, för linjedistriktet, för trafikdistriktet och stationerna, för verkstaden samt särskilda anslag. Avlöningsstat.

1. *Telegrafstyrelsen.*

Beträffande anslagen för styrelsens ordinarie tjänstemän föreslår styrelsen inga andra ändringar än sådana, som äro grundade på avlöningsreglementets bestämmelser om uppflyttning i högre avlöningsklass efter intjänande av därför erforderligt antal tjänstår. Dessa anslag beräknas för år 1914 till sammanlagt 207,300 kronor eller 5,310 kronor mera än det belopp, 201,990 kronor, som beräknats för år 1913.

Anslaget för arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatserättning m. m. hos telegrafstyrelsen, för 1913 upptaget till 40,000 kronor, anser styrelsen däremot böra ökas med 10,700 kronor och således upptagas till 50,700 kronor. Denna ökning föranledes, enligt vad styrelsen meddelar, huvudsakligen därav, att ett stort antal ritare under några år framåt sysselsättas å linjebyrån med uppgörandet af konstruktionsritningar till nya telefonsystem m. m.

Summan av anslagen för telegrafstyrelsen är i statförslaget upptagen till 258,000 kronor, vilket innebär en ökning av 16,010 kronor i förhållande till 1913 års anslag, 241,990 kronor.

2. *Linjedistriktet.*

I anslagen för linjedistriktet påkallar styrelsen för år 1914 inga andra ändringar än dels sådana, som föranledas av avlöningsreglementets Ökat antal linjeingenjörer.

bestämmelser, vilket medför en ökning av 12,360 kronor i förhållande till 1913 års stat, dels ock dem, som bero på behovet av ökning av antalet linjeingenjörer från 19 till 21.

Den ena av de nya linjeingenjörerna skulle, enligt vad styrelsen meddelar, placeras vid andra linjedistriktet i Göteborg. Ingenjörspersonalen i Göteborg utgöres för närvarande av, förutom linjedirektören, en linjeingenjör, som tjänstgör å distriktsbyrån, en linjeingenjör för stadsnätet i Göteborg samt en extra ordinarie linjeingenjör för det stora landsnät, som tillhör Göteborgs linjesektion. Då linjedirektören själv numera icke medhinner att i detalj följa arbetet med om- och nybyggnader å landsbygden samt följaktligen den nuvarande, sedan flera år anställda extra ordinarie linjeingenjörrens befattning är av permanent art, bör densamma enligt styrelsens åsikt upptagas å ordinarie stat.

Den andra av de föreslagna nya linjeingenjörerna skulle huvudsakligen ägna sig åt den s. k. trådlösa telegraferingen. Styrelsen erinrar, hurusom telegraferingen utan tråd under de senaste åren gjort stora framsteg. Å utländska kuster äro gniststationer redan anlagda på relativt korta avstånd från varandra, fartygsstationernas antal ökas oavbrutet och redan hava flera stationer för trådlös telegrafering från land till land beslutats. I Sverige äro fem kuststationer för trådlös telegrafering i drift eller under byggnad, av vilka dock blott en, nämligen den vid Nya Varvet i Göteborg, tillhör telegrafverket. Av fartygsstationer å svenska handelsfartyg finnas för närvarande visserligen ännu blott ett fåtal, men det torde ej dröja länge, innan den trådlösa telegrafien vunnit fast insteg även vid den svenska handelsflottan och såsom följd därav kuststationernas antal och arbetsförmåga behöva ökas. Telegrafstyrelsen torde också komma att få allt flera ärenden av ifrågavarande art under sin handläggning, varjämte det är nödvändigt för styrelsen att hava tillgång till en på området fullt förfaren person i och för inspektion av handelsfartygens stationer såväl innan de efter erhållen koncession få öppnas för trafik som ock för tillseende, att desamma alltjämt hållas i godt skick. Det ligger därför vikt uppå, att styrelsen har en ingenjörspersonal, som är särskilt utbildad för och sakkunnig i frågor rörande trådlös telegrafering.

Styrelsen erinrar, att genom den från och med år 1913 nyinrättade professuren vid telegrafverket styrelsen blivit tillförsäkrad fullt betryggande sakkunskap beträffande den rent vetenskapliga delen av detta område inom telegrafien liksom av övriga grenar av telegrafi och telefoni, men den trådlösa telegrafiens utveckling förutsätter även, påpekar

styrelsen, att den tekniska sidan av detta moderna kommunikationsmedel särskilt studeras. Styrelsen säger sig ej kunna förutsätta, att den nuvarande ingenjörspersonalen, vilken är fullt sysselsatt med sina dagliga arbeten, skall kunna följa den trådlösa telegrafien så i detalj, som är erforderligt för ett bedömande av alla hithörande, ofta nog svårösta spörsmål. Det är därför enligt styrelsens åsikt alldeles nödvändigt att anskaffa särskild ingenjörspersonal för den trådlösa telegrafien, och styrelsen har tänkt sig att för detta ändamål tills vidare anställa endast en linjeingenjör, vilken skulle hava till uteslutande eller åtminstone huvudsaklig uppgift att ägna sig åt den trådlösa telegrafien. Genom den praktiska sakkunskap, denne ingenjör komme att ernå, samt den vetenskapliga hjälp, som kan påräknas hos professorn, torde det enligt styrelsens förmenande åtminstone för en tid framåt bliva sörjt för, att tillräcklig insikt på den trådlösa telegrafiens område står styrelsen till buds.

Då begynnelseavlöningen för linjeingenjör är 4,600 kronor, skulle inrättandet av nu ifrågasatta två nya sådana tjänster medföra en ökning av anslagsbehovet till linjeingenjörer med 9,200 kronor. Summan av anslagen till linjedistriktet, för år 1913 upptagen till 808,660 kronor, skulle vid bifall till styrelsens förslag ökas med 21,560 kronor och alltså uppgå till 830,220 kronor.

Enligt § 4 mom. 4:o i avlöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket äger Kungl. Maj:t att undantagsvis, när telegrafverkets intressen så fordra, tilldelas tjänsteman avlöning eller lön efter högre klass än den, som finnes såsom lägsta avlöning eller lön för den av tjänstemannen innehavda befattning angiven. Varje sådant undantag ävensom skälen för detsamma skola emellertid angivas i näst därefter avgivna statförslag.

I skrivelse den 3 december 1912 har telegrafstyrelsen gjort underdånig framställning om beviljande av högre avlöning åt två tjänstemän hos telegrafverket.

I sådant hänseende anförde styrelsen beträffande linjeingenjören Axel Herman Olsson följande:

Enligt 1907 års avlöningsreglemente utgör avlöningen till linjeingenjör lägst 3,000 kronor med rätt till avlöningsförhöjning efter tre år till 3,400, efter sex år till 3,800, efter nio år till 4,200, efter tolv år till 4,600, efter femton år till 5,000 och efter aderton år till 5,500 kronor. På framställning av telegrafstyrelsen och med stöd av nyssnämnda undantagsstadgande i avlöningsreglementet fann Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 21 december 1907 gott förklara, att då-

varande extra ordinarie linjeingenjören Olsson, vilken från och med år 1908 är konstituerad till linjeingenjör, skulle uppbära en begynnelseavlöning av 5,000 kronor eller den avlöning, som linjeingenjör uppnår först efter femton års tjänst.

Genom kungörelsen den 29 juni 1912 har avlöningen till linjeingenjör från och med år 1913 bestämts till lägst 4,600 kronor med rätt till avlöningsförhöjning efter tre år till 5,000, efter sex år till 5,500, efter nio år till 6,000 och efter tolv år till 6,500 kronor. Enligt de i samma nådiga kungörelse införda »särskilda bestämmelser» bör innehavare av befattning, för vilken avlöningen genom kungörelsen ändrats, äga att, i fråga om den avlöning han vid 1913 års ingång skall erhålla och därefter skeende uppflyttning i högre avlöningsklass, tillgodoräkna sig den tid, som dessförinnan förflutit från hans tillträde till befattningen. Om denna föreskrift utan vidare tillämpades på Olsson, skulle han — som under åren 1908—1910 uppburit avlöning med 5,000 kronor och under åren 1911—1912 med 5,500 kronor — under år 1913 erhålla 5,500 kronor samt från och med år 1914 6,000 kronor och först år 1917 uppnå slutavlöningen för linjeingenjör eller 6,500 kronor. Det är emellertid styrelsens uppfattning, att Olsson allt fortfarande skall äga räkna sig till godo jämväl de femton tjänstår, som jämlikt Kungl. Maj:ts förberörda beslut tillgodoräknats honom vid bestämmandet av hans avlöning år 1908, samt att han alltså från och med år 1913 skall erhålla linjeingenjörs slutavlöning eller 6,500 kronor. Såsom ytterligare stöd för denna sin uppfattning anför styrelsen följande. Olssons begynnelseavlöning sattes 2,000 kronor högre än övriga linjeingenjörers. De extra ordinarie linjeingenjörer, vilka samtidigt med Olsson konstituerades till linjeingenjörer, komma på grund av ovannämnda »särskilda bestämmelser» i kungörelsen den 29 juni 1912 att från och med år 1913 få sina avlöningar förhöjda med 1,600 kronor till 5,000 kronor för att året därpå uppflyttas till avlöning av 5,500 kronor. Skillnaden mellan Olssons och dessa andra linjeingenjörers avlöningar skulle då, om förevarande fråga icke tolkades på det för Olsson förmånligare sättet, bliva allenast 500 kronor. Men motivet för tillerkännandet åt Olsson av 2,000 kronor högre avlöning än åt andra samtidigt konstituerade linjeingenjörer var, bland andra, den större nytta, Olsson ansågs skola bereda och, enligt vad han ådagalagt, också verkligen berett telegrafverket. Olsson har nämligen sedan sin utnämning till ordinarie linjeingenjör varit föreståndare för den konstruktionsavdelning, som inrättats å styrelsens linjebyrå. I denna egenskap har han gjort telegrafverket mycket stora tjänster genom den skicklighet och den arbetsförmåga, som i lika ovanlig grad

utmärka honom. Under denna tid hava de flesta av telegrafverkets stationsanordningar blivit omkonstruerade, och att dessa nya konstruktioner blivit så goda och arbetsbesparande, är i första rummet Olssons förtjänst. Under de närmaste åren förestå än större uppgifter på detta område, och även i avseende å dessa är det till stor del till Olsson, som styrelsen måste lita.

Genom nådigt beslut den 20 december 1912 har Kungl. Maj:t, med hänsyn till vad styrelsen upplyst angående Olssons verksamhet såsom föreståndare för konstruktionsavdelningen å styrelsens linjebyrå samt de för samma avdelning förestående arbeten, funnit gott, med tillämpning av 4 § 4 momentet i avlöningsreglementet för telegrafverket, förklara, att Olsson må från och med ingången av år 1913 uppbära den för linjeingenjörsbefattningen bestämda högsta avlöning av 6,500 kronor.

I samma skrivelse gjorde styrelsen framställning i enahanda syfte beträffande avlöningen till sekreteraren och aktuarien hos styrelsen. Denna framställning har Kungl. Maj:t emellertid genom beslut den 20 december 1912 ej funnit skäl bifalla.

3. Trafikdistrikten och stationerna.

Anslagen för trafikdistrikten och stationerna hava för år 1913 beräknats till 5,079,680 kronor. Telegrafstyrelsen meddelar nu, att vid stationerna erfordras följande nya tjänster: ökning av antalet kommissarier af 1:a lönegraden med en, medförande minskning av antalet kommissarier av 4:e lönegraden med likaledes en, samt 2 nya kvinnliga vaktföreståndare, 60 nya interurbantelefonister och 9 nya stationsbiträden.

Antalet kommissarier av 1:a lönegraden utgör enligt nu gällande stat tretton, vilka äro placerade såsom föreståndare för stationerna i Falun, Gäfle, Halmstad, Hälsingborg, Jönköping, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Norrköping, Uppsala, Örebro och Östersund. Styrelsen erinrar, att de sakkunniga, vilka år 1907 avgåvo betänkande med förslag till förändrad organisation för telegrafstyrelsen m. m., ansågo, att samtliga stationer, som under år 1905 — det senaste, för vilket exakta uppgifter voro för de sakkunniga kända — haft en uppörd överstigande 100,000 kronor, borde förestås av kommissarier af 1:a lönegraden. Sedermera har emellertid, enligt vad styrelsen upplyser, uppörden vid flertalet stationer så stigit, att det icke längre är möjligt att för uppflyttning till kommissarie av 1:a lönegraden till-

Ökat antal kommissarier av 1:a lönegraden.

lämpa samma norm, som vid tiden för avgivande av de sakkunnigas betänkande ansågs lämplig. Styrelsen meddelar följande tablå, utvisande i avrundade tal uppbördens storlek under åren 1905 och 1911 vid de största kommissariestationerna, varvid tillika angivits, vilken lönegrad föreståndaren tillhör:

Station.	Föreståndarens lönegrad.	Uppbörd kronor	
		år 1905.	år 1911.
Hälsingborg	1:sta	224,000	385,000
Gävle	»	253,000	376,400
Norrköping	»	253,000	376,300
Örebro	»	178,000	304,800
Ostersund	»	125,000	221,200
Karlstad	»	105,000	216,500
Uppsala	»	115,000	206,600
Halmstad	»	109,000	190,800
Kristianstad	»	78 000	189,800
Falun	»	112,000	184,400
Lund	2:dra	78,000	182,700
Linköping	1:sta	105,000	182,300
Jönköping	»	122,000	170,300
Ystad	2:dra	76,000	168,700
Karlskrona	»	96,000	164,600
Eskilstuna	»	97,000	163,700
Kalmar	»	79,000	143,900
Västerås	»	70,000	142,800
Växjö	»	74,000	141,700
Borås	»	83,000	140,300
Härnösand	»	97,000	140,200
Landskrona	»	64,000	122,400
Luleå	1:sta	94,000	115,800
Hudiksvall	2:dra	70,000	104,800
Söderhamn	»	74,000	104,600
Uddevalla	»	59,000	100,900
Skövde	3:dje	45,000	97,800
Karlshamn	2:dra	58,000	97,400
Umeå	»	57,000	96,100

Såsom härav framgår, säger styrelsen, har uppbörden vid Lunds station från år 1905 till år 1911 betydligt mer än fördubblats i storlek, och då uppbörden därstädes nu är till och med något större än vid ett par stationer, vilkas föreståndare tillhöra 1:a lönegraden, anser styrelsen det väl motiverat, att föreståndaren för Lunds station uppflyttas till kommissarie af 1:a lönegraden. Då det tilläventyrs skulle kunna ifrågasättas, att i stället vid Luleå station, vars uppbörd understiger den vid ett antal stationer med kommissarie av 2:a lönegraden, borde placeras en kommissarie af 2:a i stället för av 1:a lönegraden, framhåller styrelsen, att Luleå station — som redan före år 1908 förestods av kommissarie av, såsom det då benämndes, första klassen och vars föreståndare bibehölls i 1:a lönegraden, ehuru uppbörden år 1905 ej uppgick till 100,000 kronor — är ur trafiksynpunkt en av de viktigaste kommissariestationer i landet, och att det mera är ur sådan synpunkt än med hänsyn till uppbördens storlek, som nämnda stations föreståndare ansetts böra tillhöra 1:a lönegraden.

Styrelsen påpekar vidare, att av förestående tablå även framgår, att Skövde station, vars föreståndare tillhör 3:e lönegraden, under tiden 1905—1911 fått sin uppbörd mer än fördubblad och att dess uppbörd numera är större än både Karlshamns och Umeå stationers, vilka förestås av kommissarier af 2:a lönegraden. Styrelsen säger sig därför finna det befogat, att i det efter Lunds stationsföreståndares uppflyttning till 1:a lönegraden ledigblivna rummet inom 2:a lönegradens kommissarier uppflytta föreståndaren för Skövde station.

Slutligen meddelar styrelsen, att Skara station, vars föreståndare tillhör 4:e lönegraden, under år 1911 hade en uppbörd af 60,800 kronor eller något högre belopp än de två stationerna i Motala och Västervik, vilkas föreståndare tillhöra 3:e lönegraden. Styrelsen finner sig därför böra föreslå, att föreståndaren för Skara station uppflyttas till 3:e lönegraden i ledigheten efter den nyss till uppflyttning i 2:a lönegraden föreslagna stationsföreståndaren i Skövde. Såsom följd härav skulle antalet af 4:e lönegradens kommissarier komma att minskas från 18 till 17.

Vid bifall till vad styrelsen sålunda föreslagit skulle i 1914 års stat behöva upptagas en ny kommissarielön af 1:a lönegraden, men uteslutas en kommissarielön av 4:de lönegraden. För telegrafverket är, enligt vad styrelsen påpekar, den ekonomiska innebörden av detta förslag icke stor, emedan skillnaden i lönerna till kommissarie av 1:a och 4:e lönegraderna endast utgör, beträffande begynnelselönen 800 kronor och beträffande slutlönen 1,000 kronor; uppbördsprovisionen,

som för kommissarie ersätter tjänstgöringspenningar, är oberoende av, vilken lönegrad kommissarien tillhör.

Ökat antal
vaktföre-
ståndare.

För närvarande hava, enligt vad telegrafstyrelsen meddelar, två interurbantefonister stadigvarande förordnande såsom vaktföreståndare, nämligen en från och med den 9 april 1912 och en från och med den 1 augusti 1912. I enlighet med den allt sedan telegrafverkets senaste omorganisation följda grundsats, att stadigvarande förordnanden för personalen efter någon tid böra ombildas till ordinarie tjänster, föreslår styrelsen, att antalet vaktföreståndaravlöningar från och med år 1914 ökas från 77 till 79, varför anslaget för sådana avlöningar måste höjas med 2,520 kronor.

Ytterligare en
kassör af
1:a löne-
graden.

I skrivelse den 3 september 1912 anförde styrelsen följande. De på grund av nådigt brev den 4 augusti 1911 av telegrafstyrelsen tillkallade sakkunniga, vilka biträdde styrelsen vid granskning av gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid telegrafverket, förehade till prövning, bland andra, en av telefondirektören i Göteborg gjord framställning om sådan ändring i arbetsfördelningen å stationens så kallade telefonbyrå, att kontrollören därstädes skulle befrias från de egentliga kassörsgöromålen, vilka upptog nära nog hela hans tid, men som lämpligen kunde uppdragas åt en kvinnlig kassör af 1:a lönegraden, och i stället erhålla överinseende över byrån i dess helhet samt särskilt handlägga abonnemangsärenden. Genom en dylik förändring skulle kontrollörens arbetskraft och förmåga kunna i betydligt högre grad än nu tillgodogöras, till fromma för arbetet å byrån och för förhållandet gent emot allmänheten. De sakkunniga, som icke förbisågo, att kontrollören genom denna förändring skulle få sina avlöningsförmåner minskade, enär han då ej vidare skulle kunna få uppbära de till honom i egenskap av kassör nu utgående felräkningspenningarna, utgörande omkring 400 kronor för år, ansågo frågan böra upptagas till avgörande först vid den nuvarande kontrollörens avgång från sin befattning.

I nyssnämnda skrivelse anmälde styrelsen, att bemälde tjänstinnehafvare numera erhållit stadigvarande förordnande såsom kommissarie vid Borås telegrafstation och i sinom tid torde befordras till ordinarie kommissarie samt följaktligen, såvitt man kan beräkna, icke mera kommer att uppehålla sin kontrollörstjänst, vilken sålunda kommer att tillsättas på förordnande intill dess den blir ledig. Styrelsen hade därför ansett tillfället lämpligt att redan nu söka genomföra den åsyftade och av de sakkunniga tillstyrkta förändringen i arbetsfördelningen å telefonbyrån.

Den person, som erhåller styrelsens förordnande att uppehålla kontrollörstjänsten å telefonbyrån, skulle alltså få till åliggande dels att tillhandagå allmänheten vid alla uppgörelser rörande telefonabonnemang m. m. och dels att övervaka arbetet å telefonbyrån (bokhålleriet, utskrivningen och distribueringen af räknningar samt katalogredigeringen) samt vara telefondirektören ansvarig för alla avgifters ordentliga indrivande, redovisningarnas uppgörande m. m. De egentliga kassörsgöromålen åter skulle, liksom å Malmö station, handhavas av en kvinnlig kassör af 1:a lönegraden, vilken tjänst emellertid tillsvidare och intill dess kontrollörstjänsten blir ledig icke kunde uppföras å ordinarie stat. Med denna tjänst skulle vara förenad förmånen att uppbära de till kassören utgående felräkningspenningar. Någon personalökning skulle den föreslagna förändringen icke medföra, enär abonnemangsärendena för närvarande skötas av ett extra skrivbiträde, en anordning, som emellertid icke kunde utan allvarliga olägenheter längre bibehållas.

På grund av vad sålunda anförts hemställde telegrafstyrelsen, att Kungl. Maj:t täcktes förklara, att kassörsgöromålen vid Göteborgs telefonstation finge, så länge kontrollörstjänsten å telefonbyrån uppehöles på förordnande och intill dess en ordinarie kassör af 1:a lönegraden vid Göteborgs telefonstation kunde bliva i telegrafverkets stat upptagen, handhavas av en kvinnlig kassör å extra stat med avlöning lika med kassör av 1:a lönegraden samt med rätt dels att uppbära felräkningspenningar enligt § 14 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid telegrafverket av den 11 oktober 1907 och dels att under tiden räkna sig tillgodo tjänstår såsom kassör.

I anledning härav förordnade Kungl. Maj:t den 27 september 1912, att kassörsgöromålen vid Göteborgs telefonstation må tillsvidare under den tid, kontrollörstjänsten å stationens telefonbyrå i anledning av ordinarie tjänstinnehavaren meddelat förordnande att bestrida annan tjänst uppehåles på förordnande, handhavas av en kvinnlig tjänsteman å extra stat med avlöning lika med kassör af 1:a lönegraden samt med rätt att uppbära felräkningspenningar enligt § 14 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket den 11 oktober 1907.

I skrivelse den 1 november 1912 har nu telegrafstyrelsen meddelat, att, i motsats till vad styrelsen vid avlåtandet av förberörda skrivelse hade anledning antaga, dåvarande ordinarie innehavaren av nämnda kontrollörstjänst redan nu av styrelsen konstituerats till kommissarie af 2:a lönegraden samt kontrollörstjänsten alltså anslags till ansökning ledig, dock med förbehåll för blivande inneha-

vare av befattningen att med densamma icke vidare skall vara förenad rätt till feiräkningspenningar. Härigenom hade sålunda bortfallit det hinder, som hittills förefunnits för uppförande på ordinarie stat av ovannämnda kvinnliga kassörsbefattning. Vid sådant förhållande hade styrelsen ansett sig böra göra framställning om uppförande på ordinarie stat från och med år 1914 av en kassörsbefattning av 1:a lönegraden.

Ökat antal
interurban-
telefonister.

Antalet interurbantefonister utgör enligt 1913 års stat 810. Styrelsen upplyser nu, att därutöver redan nu 60 extra ordinarie interurbantefonister innehava permanenta förordnanden såsom interurbantefonister. Ett av dessa förordnanden har fortgått sedan den 1 januari 1910, 10 sedan år 1911, 30 sedan förra hälften av år 1912 och de återstående 19 hava tillkommit under senare delen av år 1912. Styrelsen anser, att i överensstämmelse med nyss anförda grundsats dessa 60 extra ordinarie befattningar böra uppföras på ordinarie stat från och med år 1914 samt antalet interurbantefonisttjänster alltså ökas till 870, föranledande anslaget höjning med 57,600 kronor.

Ökat antal
stationsbiträ-
den.

Styrelsen meddelar slutligen, att de i 1913 års stat upptagna 45 stationsbiträdena äro placerade: 24 vid telegrafstationen i Stockholm, 9 vid telegrafstationen och 1 vid telefonstationen i Göteborg, 6 vid stationen i Malmö samt 1 vid vardera af stationerna i Sundsvall, Hälsingborg, Gävle, Norrköping och Örebro. Det är numera, anför styrelsen, ett oavvisligt behov, att även vid de största stationerna i övrigt, nämligen tills vidare i Östersund, Karlstad, Uppsala, Halmstad, Kristianstad, Falun, Lund, Linköping och Jönköping, anställa ordinarie stationsbiträden för utförande av vaktmästargöromål, för transporter av penningar mellan stationen och bankinrättningen på platsen, för klippning, sortering och hopfästande af samtalsremсор, för biträde med utbärning av räkningar m. m. Dessa arbeten utföras för närvarande av den äldste telegrambäraren, men det har, enligt vad styrelsen meddelar, icke funnits vara tillrådligt att längre fortfara därmed, utan ansetts nödvändigt, att till dylika befattningar, som äro förenade med handhavande av penningar och penningars värde till betydliga belopp, använda i ordinarie tjänst anställda personer. Styrelsen har därför i statförslaget för år 1914 uppfört 9 nya stationsbiträden, varigenom dessas antal skulle komma att ökas till 54, för vilket ändamål anslaget föreslås höjt med 8,100 kronor.

I övrigt har styrelsen ansett, att inga andra ändringar i anslagen för trafikdistrikten och stationerna påkallades än sådana, som äro beroende af bestämmelserna i avlöningsreglementet rörande uppflyttning i högre avlönings- eller löneklass efter intjänande av därför erforderligt antal tjänstår.

Summan av anslagen för trafikdistrikten och stationerna har styrelsen på grund av vad sålunda anförts beräknat för år 1914 till 5,168,020 kronor eller alltså en ökning med 88,340 kronor från år 1913.

Vad först beträffar anslaget till telegrafstyrelsen ansluter jag mig till hvad styrelsen därutinnan föreslagit. Jag vill därvid särskilt framhålla, att den jämförelsevis starka ökningen av anslaget till extra ordinarie tjänstemän m. m. huvudsakligen påkallas av den period av utveckling och omlägningsarbete, vari telefonväsendet för närvarande befinner sig. Jag förutsätter även, att styrelsen vid anlitaandet av extra arbetskrafter låter sig angeläget vara att förfara med all nödig varsamhet.

Departements-
chefen.

Styrelsens förslag att anställa en särskild linjeingenjör för den trådlösa telegraferingen finner jag välbetänkt. Enligt vad jag har anledning att antaga, komma tämligen snart Sveriges förbindelser med andra länder genom trådlös telegrafering att utvecklas, samtidigt som handelsflottan i ökad grad använder sig av denna telegrafering. Telegrafstyrelsen kommer därför att alltmer ställas inför uppgifter, för vilkas lösning det blir av vikt för styrelsen att hava en speciellt på detta område sakkunnig tekuiker till sitt förfogande.

Vad angår den föreslagna uppflyttningen av kommissarierna å Lunds station till första lönegraden, å Skövde station till andra lönegraden och å Skara station till tredje lönegraden erinrar jag, att före 1907 års lönereglering för telegrafverket allenast föreståndarna för stationerna i Gävle, Hälsingborg, Luleå, Norrköping och Örebro voro upptagna såsom kommissarier av första klass. De för styrelsens omorganisation m. m. år 1907 tillkallade sakkunniga ansågo emellertid, att föreståndarna för samtliga de övriga stationer, vilka under år 1905 haft uppbörd, överstigande 100,000 kronor, eller Falun, Halmstad, Jönköping, Karlstad, Linköping, Uppsala och Östersund, borde upptagas i första lönegraden, varjämte de sakkunniga hänförde till andra lönegraden föreståndarna för samtliga stationer med en uppbörd för år 1905 av över 50,000 kronor.

Enligt den av styrelsen meddelade tablån sträcka sig de av styrelsen nu föreslagna uppflyttningarna ej tillnärmelsevis så långt, som med

tillämpning av de sakkunnigas grunder skulle vara fallet. Då därtill kommer, att uppflyttningen allenast föranleder en ökad utgift på 800—1,000 kronor, synes mig intet vara att invända mot den föreslagna åtgärden.

De förändringar i avlöningsstaten för styrelsen, linjedistriktet, trafikdistriktet och stationerna, som styrelsen i övrigt föreslagit, äro sådana, som påkallas av verkets fortgående utveckling och föranleda ej från min sida någon anmärkning.

4. Verkstaden.

Beträffande verkstaden har styrelsen redan i skrivelse den 16 augusti 1912 anmält, att, efter det äldste verkmästaren vid verkstaden numera avlidit, antalet sådana befattningar kan minskas från fyra till tre; och tillåter jag mig i detta sammanhang erinra, att Kungl. Maj:tt vid föredragning den 27 september 1912 bifallit av styrelsen i berörda skrivelse gjord framställning om bemyndigande att icke tillsätta ifrågasvarande ledigblivna verkmästarebefattning. Styrelsen anmäler nu, att den i övrigt icke har att föreslå andra ändringar beträffande anslagen för verkstaden än sådana, som grunda sig på avlöningsreglementets föreskrifter rörande uppflyttning i högre avlöningsklass. Summan af anslagen för verkstaden är i enlighet med det anförda av styrelsen upptagen till 49,060 kronor eller 2,800 kronor mindre än för år 1913 beräknats.

5. Särskilda anslag.

I de under denna avdelning med tillhoppa 794,000 kronor för år 1913 upptagna anslagen erfordras, enligt vad telegrafstyrelsen meddelar, för år 1914 ingen annan ändring, än att anslaget för dyrortstillägg enligt av styrelsen verkställd beräkning funnits böra ökas med 16,000 kronor och alltså upptagas till 210,000 kronor. Summan av anslagen under förevarande avdelning skulle alltså bliva 810,000 kronor för år 1914.

Departements-
chefen.

Emot vad styrelsen föreslagit beträffande utgiftsposterna till verkstaden och särskilda anslag har jag intet att erinra.

Anslagen under avlöningsstaten utgöra för år	
1913... ..	kronor 6,976,190
	Transport kronor 6,976,190

Transport kronor 6,976,190

Här ovan av mig föreslagna förhöjningar utgöra:

å anslagen för styrelsen	kronor	16,010
» » » linjedistriktet	»	21,560
» » » trafikdistriktet och stationerna	»	88,340
» de särskilda anslagen	»	16,000
		eller tillhopa kronor 141,910
varemot minskning föreslagits å an- slagen för verkstaden med	»	2,800
i följd varaf ökningen utgör	kronor	139,110
För år 1914 komma anslagen under avlöningsstaten alltså att uppgå till	kronor	7,115,300

B. Övergångsstat.

Under denna avdelning beräknas, enligt vad telegrafstyrelsen upp-
lyser, inga andra ändringar erforderliga, än att en å övergångsstaten **Övergångs-**
kvarstående tjänsteman av 1:a lönegraden hos styrelsen skulle med år
1914 bliva berättigad till ett ålderstillägg å 500 kronor, samt att det
till avlöning åt amanuenser hos styrelsen erforderliga beloppet kan
minskas med 1,200 kronor. Som för de å övergångsstaten kvarstå-
ende tjänstemännen hos styrelsen hållas vakanta en byråingenjörstjänst,
tre assistenttjänster och en kontorsskrivartjänst, skulle å det för sty-
relsens övergångsstat erforderliga beloppet, 32,100 kronor, komma att
fråndragas 11,260 kronor och detta alltså utföras med 20,840 kronor.
Slutsumman av övergångsstaten kommer då att uppgå till 23,580 kro-
nor eller 1,040 kronor mera än för år 1913 beräknats.

Mot vad styrelsen sålunda föreslagit har jag icke något att an-
märka. Övergångsstaten torde således upptagas till 23,580 kronor.

C. Indragningsstat.

Under denna avdelning torde liksom föregående år böra uppföras **Indrag-**
avlöning med 5,500 kronor åt förre föreståndaren vid telegrafverkets
verkstad Per Johan Berglund, vilken av 1908 års Riksdag förklarats
berättigad att under vissa villkor från och med den 1 januari 1908,
intill dess han såsom verkstadsföreståndare kunde bliva berättigad till

pension, af telegrafverkets medel å indragningsstat årligen uppbära avlöning med nämnda belopp.

Indragningsstaten torde således upptagas med 5,500 kronor.

D. Pensions- och understödsstater.

Summan af livräntor och understöd enligt särskilda Kungl. brev utgjorde i 1913 års stat	»	kronor 19,035: —
Telegrafstyrelsen anmäler nu, att härifrån böra på grund af dödsfall avföras understöden till förra telegrafisten å Dalarö optiska station C. A. Törnros	»	400: —
förre kamreraren A. A. Bagger.....	»	1,200: —
		Till återstående kronor 17,435: —

böra läggas följande nya livräntor och understöd:

till verkstadsarbetaren J. A. Andersson enligt Kungl. brev den 5 maj 1911	»	42: —
till extra linjeförmanen A. V. Vikman enligt Kungl. brev den 12 april 1912	»	165: —
till förrådsarbetaren C. A. Björk enligt Kungl. brev 3 maj 1912	»	30: —
till linjearbetaren F. M. Lindbergs änka och barn enligt Kungl. brev den 29 juni 1912	»	240: —
		Summa kronor 17,912: —

Understöd åt
änkan Anna
Christina
Bergstedt.

I skrivelse den 12 april 1912 har telegrafstyrelsen hemställt om utverkande av årligt understöd till Anna Christina Bergstedt, född Eliasdotter, änka efter reparatören Henrik Bergstedt.

Såsom stöd för framställningen anför styrelsen följande. Henrik Bergstedt, född den 30 oktober 1837, anställdes i telegrafverkets tjänst den 16 oktober 1887 samt antogs till reparatör den 1 november 1888. Såsom sådan kvarstod han i telegrafverkets tjänst till sin död den 25 oktober 1911. Bergstedt uppbar till en början ett arvode av 550 kronor om året. Från och med den 1 oktober 1894 höjdes arvodet till 720 kronor om året, en avlöning som Bergstedt sedermera åtnjöt till sitt frånfälle. Av sina överordnade har Bergstedt erhållit det vitsord, att hans tjänstgöring varit mycket god.

Vid sitt frånfälle efterlämnade Bergstedt förenämnda änka, med vilken han ingått äktenskap år 1862, och sonen Conrad, född den 2 april 1870.

Ånkan Bergstedt, som är född den 27 september 1829 och sålunda numera uppnått en ålder av 83 år, är, enligt intyg av den 16 mars 1912 från borgmästaren i Skellefteå, sjuklig samt i mycket fattiga omständigheter och på grund därav i stort behov av understöd. Telegrafstyrelsen har vidare inhämtat, att änkan nästan ständigt är bunden vid sjuksängen samt att hennes son icke är i stånd att bidraga till hennes försörjning, enär han sedan den 1 november 1911 icke lyckats erhålla något stadigvarande arbete.

Då änkan Bergstedt sålunda befinner sig i mycket bekymmersamma omständigheter och på grund av ålder och sjuklighet är oförmögen att genom arbete förvärva sitt uppehälle, har telegrafstyrelsen funnit sig böra åt henne söka utverka ett årligt understöd under hennes återstående livstid. Beträffande understödets belopp anser styrelsen detta lämpligen böra bestämmas till 300 kronor.

Telegrafstyrelsen hemställer därför, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgiva, att änkan Bergstedt finge av telegrafverkets medel uppbära, så länge hon lever ogift, ett årligt understöd af 300 kronor.

Vid bifall till denna framställning skulle för år 1914 anslaget till livräntor och understöd alltså upptagas till kronor 18,212 eller 823 kronor mindre än för år 1913.

Enligt det för telegrafverkets pensionsinrättning gällande reglemente av den 17 juni 1908 skall *telegrafverkets ständiga bidrag till pensionsinrättningen* för personalens pensionerande utgöra 1 1/2 procent av det Sverige tillkommande telegrafporto. Då denna inkomst enligt särskild skrivelse den 8 oktober 1912 av styrelsen beräknats till 2,300,000 kronor, bör bidraget i 1914 års stat uppföras med 34,500 kronor eller 2,550 kronor högre belopp än i 1913 års stat.

Det fasta årliga anslaget till pensionsinrättningen, vilket måste höjas i den mån nya ordinarie tjänster inrättas, är i 1913 års stat upptaget till 189,657 kronor. Därest här ovan gjorda framställningar om uppförande å ordinarie stat från och med år 1914 av en del nya tjänster vid linjedistriktet och stationerna bifallas och då från ordinarie staten jämväl skulle avföras en kommissarie af 4:e lönegraden och en verkmästare, medför detta enligt en, med ledning av de utav filosofie licentiaten Karl Englund tidigare verkställda utredningar, av telegrafstyrelsen gjord beräkning följande ändringar från och med år 1914 i det fasta årliga anslaget till pensionsinrättningen, nämligen:

tillkommer:

för	2 linjeingenjörer	kronor	630: —
»	1 kommissarie af 1:a lönegraden.....	»	202: —
»	2 vaktföreståndare	»	243: —
»	60 interurbantefonister	»	6,496: —
»	9 stationsbiträden	»	222: —

tillhopa kronor 7,793: —,

men *avgår*:

för en kommissarie av 4:e lönegraden kronor 148: —

» en verkmästare..... » 71: — kronor 219: —,

vadan anslaget alltså bör ökas med kronor 7,574: —

och i 1914 års stat uppföras med 197,231 kronor.

Telegrafverkets bidrag till dess änke- och pupillkassa utgör enligt 1913 års stat 20,915 kronor, vilket belopp för de i 1914 års stat upptagna 12 nya manliga tjänsterna enligt telegrafstyrelsens beräkning bör ökas med 27 kronor 50 öre för varje samt minskas med samma summa för envar av de två uteslutna tjänsterna eller således i allt ökas med 275 kronor och således utgå för år 1914 med 21,190 kronor.

Anslaget för *fyllnadspensioner*, i 1913 års stat upptaget till 80,000 kronor, anser styrelsen för år 1914 böra beräknas 10,000 kronor högre eller till 90,000 kronor.

Departements-
chefen.

Vad beträffar telegrafstyrelsens framställning om understöd åt reparatören Henrik Bergstedts änka, Anna Christina Bergstedt, må först erinras, att, ehuru mannen Bergstedt ej varit på ordinarie stat, han emellertid haft sysselsättning, fullt motsvarande de nuvarande ordinarie reparatörernas. Då dessa från och med år 1908 uppfördes på ordinarie stat, var han dock alltför gammal för att kunna vinna dylik anställning och blev sålunda utesluten jämväl från delägarskap i telegrafverkets änke- och pupillkassa. Vid sådana förhållanden och då dessutom tages i betraktande änkans höga ålder och de ömmande omständigheter, vari hon lever, finner jag det vara med billighet överensstämmande, att ett årligt understöd beredes henne. Enligt infordrade intyg av den 4 november 1912 har ingen förändring inträtt vare sig i fråga om änkan Bergstedts levnadsomständigheter eller beträffande sonens oförmåga att bidraga till hennes underhåll. Mot det av styrelsen föreslagna understödets storlek, trehundra kronor, har jag intet att erinra; dock torde understödet böra utgå först från 1913 års början.

Vad styrelsen i övrigt föreslagit beträffande pensions- och understödsstaterna har jag funnit mig kunna biträda.

Summan av anslagen å 1913 års pensions- och understödsstater utgör kronor 341,557: —

Enligt vad ovan anförts bör för år 1914 *dels* ökning ske med följande belopp:

å anslagen till pensionsinrättningen respektive 2,550 och 7,574, tillhopa	kronor 10,124: —
å anslaget till änke- och pupill- kassan	» 275: —
å anslaget till fyllnadspensioner ...	» 10,000: —
<hr/>	
	eller tillhopa kronor 20,399: —

dels ock frändragas å anslaget för
livräntor och understöd » 823: —
eller således ökning ske med tillsammans kronor 19,576: —

Förevarande anslag bör alltså för år 1914 upptagas
till kronor 361,133: —

E. Omkostnadsstat.

Bland anslagen under denna avdelning, vilka alla äro förslagsanslag, möter först anslaget för *stationers och linjers underhåll*. För detta ändamål hava, enligt vad telegrafsstyrelsen meddelar, utgifterna utgjort:

**Omkost-
nadsstat.**
Stationers och
linjers under-
håll.

år 1907	kronor 2,387,462: —
» 1908	» 2,710,642: —
» 1909	» 2,383,689: —
» 1910	» 2,571,416: —
» 1911	» 2,813,996: —

För år 1912 hade telegrafstyrelsen beräknat anslagsbehovet under denna titel till 2,800,000 kronor, vilket belopp emellertid av Kungl. Maj:t och Riksdagen minskades till 2,600,000 kronor. För år 1913 åter upptogs anslaget till 2,800,000 kronor. Styrelsen påpekar nu, att

	Transport	2,076,352: 78	
I Stockholm (Fiskaregatan 6)		250,000: —	
» Stockholm (Skeppsbron 2)		234,036: 27	
» Stockholm (Slottsbacken 8)			
	oguldet	520,000: —	
» Sundsvall		51,163: 11	
» Söderhamn	57,947: 50		
	oguldet	2,425: 42	
		55,522: 08	
» Varekil		2,000: —	
» Västerås		436,779: 79	
» Östersund		253,449: 81	
» Gävle (förrådsbyggnad)		10,000: —	
» Sundsvall (förrådsbyggnad)		4,200: —	
			3,373,503: 84

B. Fastigheter under bebyggande.

I Borås		126,792: 16	
» Gävle		341,098: 44	
» Göteborg (Kasärntorget)		1,498,107: 29	
» Karlshamn	53,000: —		
	oguldet	757: 60	
		52,242: 40	
» Landskrona		65,220: 80	
» Lund		75,000: —	
» Norrköping		527,544: 88	
» Nynäshamn		83,132: 16	
» Stockholm (Kvarteret Jericho)	1,568,085: 35		
	oguldet	200,000: —	
		1,368,085: 35	
» Örebro		241,441: 35	4,378,664: 83

C. Byggnader å ofri grund.

I Furusund		4,000: —	
» Katrineholm		24,000: —	
» Orsa		3,000: —	
» Sandhamn		7,190: —	
» Vinga		2,000: —	
» Malmö (förrådsbyggnad)		2,000: —	
» Stockholm	»	1,583: 50	
» Älvsjö	»	20,000: —	
» Örebro	»	3,000: —	
			66,773: 50

Summa kronor 7,818,942: 17

Telegrafstyrelsen meddelar, att den har ansett lämpligt, att alla utgifter för fastigheterna, såsom för underhåll, centraluppvärmning, trapp- och gårdsbelysning, onera m. m. sammanföras till en post under omkostnadsstaten, benämnd *fastigheter*. För år 1914 beräknar styrelsen utgifterna under denna titel till omkring 300,000 kronor, men då telegrafverkets hyresinkomster från fastigheterna beräknas för samma år uppgå till ungefär 100,000 kronor, skulle enligt styrelsens förslag anslaget i fråga icke behöva upptagas till högre belopp än 200,000 kronor.

Vid bifall till vad telegrafstyrelsen sålunda hemställt skulle det under omkostnadsstaten nu förekommande anslaget för »underhåll av byggnader och tjänstelokaler» alltså hädanefter endast avse underhåll av förhyrda lokaler, och föreslår styrelsen, att denna post sammanslås med den följande posten »hyror» till ett enda anslag, som benämnes *förhyrda lokaler*. Detta anslag skulle enligt styrelsens beräkning, efter avdrag av inflytande hyror för de undantagsvis uthyrda delarna av dylika lokaler, för år 1914 behöva upptagas till 230,000 kronor. Då anslagen för år 1913 till underhåll av byggnader och tjänstelokaler samt till hyror äro upptagna till sammanlagt 310,000 kronor samt styrelsen för år 1914 beräknat anslagen till fastigheter och till förhyrda lokaler till sammanlagt 430,000 kronor, innebär detta en, huvudsakligen av nya fastigheters färdigställande framkallad, ökning av anslagsbehovet med 120,000 kronor, som dock, enligt vad styrelsen påpekar, i viss mån motväges därav, att dels ingen ökning erfordras i anslaget till eldning, belysning och städning av tjänstelokaler, dels utgifterna för förhyrda lokaler kunna hållas nere vid ovan angivna belopp, dels ock anslaget för diverse utgifter kan minskas i avsevärd grad.

Telegrafstyrelsen anför vidare, att det syntes styrelsen önskligt, att alla utgifter för verkets förråd i landets olika delar sammanföras till en post, dit från andra titlar skulle överföras utgifter för extra arbetspersonal vid förråden samt hyror, eldning, belysning och städning av desamma, vissa fraktkostnader m. m., och föreslår därför, att under omkostnadsstaten uppföres en ny titel, benämnd *förråden*. Styrelsen säger sig visserligen sakna fullständig kännedom om, till vilket belopp förrådskostnaderna uppgå, men anser sig efter gjorda beräkningar böra för år 1914 uppskatta dem till 100,000 kronor. Genom uppförande av denna post i omkostnadsstaten kunna, påpekar styrelsen, utgifterna under vissa andra titlar begränsas till de i statförslaget angivna beloppen.

Till och med år 1911 har i telegrafverkets driftkostnadsstat funnits upptaget ett anslag för inköp och underhåll av *stationsinventarier*, var- till hänföras möbler, husgeråd och dylikt. För åren 1912 och 1913 åter hava i driftkostnadsstaten endast upptagits anslag för underhåll av dylika inventarier, under det att till erforderliga utgifter för inköp av stationsinventarier beviljats ett särskilt anslag under rubriken, ut- gifter för kapitalökning. Nyanskaffning av stationsinventarier pågår, enligt vad styrelsen nu påpekar, under åren 1911—1913 i ovanligt hög grad till följd av stationers inflyttning i nybyggda fastigheter. Sedan dessa hunnit att tagas i bruk, kommer däremot, enligt vad sty- relsen meddelar, nyanskaffning av stationsinventarier att i stort sett upphöra; vad därefter inköpes kommer huvudsakligen att användas endast till ersättning för förbrukade inventarier.

Värdet av telegrafverkets stationsinventarier kommer enligt styrel- sens uppgift att, sedan de till och med år 1913 beviljade anslagen fullt tagits i anspråk, uppgå till 1,154,338 kronor 58 öre. Styrelsen säger sig hålla före, att, då såsom nyss anfördes, de efter denna tidpunkt skeende inköpen av stationsinventarier närmast äro att betrakta såsom ett vidmakthållande av de befintliga värdena, det icke torde vara rik- tigt att bestrida dessa inköp från anslag till utgifter för kapital- ökning, utan föreslår styrelsen, att utgifter för inköp av stations- inventarier, i den mån sådana kunna komma i fråga, liksom under- håll av dessa inventarier från och med år 1914 bokföras såsom drift- kostnader. Den summa, med vilken inköpen efter år 1913 skulle komma att överstiga avskrivningar av förbrukade stationsinventarier, torde näm- ligen enligt styrelsens åsikt bliva allt för obetydlig — i synnerhet i förhållande till det i verket i övrigt nedlagda kapitalet, vilket vid 1911 års slut uppgick till omkring 70,000,000 kronor — för att motivera de ökade kostnader, som det skulle medföra, om verkets samtliga redo- görare skulle i detalj värdeföra ifrågavarande inventarier. Nödvändig- heten att avskriva slojade inventariers värden, vilka nu äro påförda de olika rörelsegrenarnas — lokalnätens, interurbannätets och telegraf- nätets — kapitalvärden, gör det, säger styrelsen, omöjligt att helt summariskt påföra värdet av nyanskaffade inventarier, utan skulle, om inköp av stationsinventarier allt fortfarande skulle betraktas såsom en kapitalökning, för varje inköp erfordras en vidlyftig undersökning, rörande vilken eller vilka rörelsegrenars kapitalvärden därav skulle beröras, samt en därav följande tidsödande bokföring.

De för år 1913 till inköp samt till underhåll av stationsinventarier beviljade anslagen uppgå till sammanlagt 120,000 kronor, varav 100,000

kronor beviljats såsom anslag till utgifter för kapitalökning och 20,000 kronor upptagits under omkostnadsstaten. För år 1914 skulle, enligt vad telegrafstyrelsen nu meddelar, härför erfordras tillsammans endast 100,000 kronor att uppföras under omkostnadsstaten, och föreslår styrelsen, att detta anslag hädanefter må benämnas endast *stationsinventarier*.

Styrelsen meddelar vidare, att även anslaget till inköp och underhåll av verktygsinventarier, vilket i analogi med det nyss omnämnda anslaget torde böra benämnas endast *verktygsinventarier*, kan för år 1914 i någon mån minskas, och föreslår styrelsen, att detsamma upptages till 60,000 kronor eller 20,000 kronor lägre än för år 1913 beräknats.

Anslaget för *postavgifter* anser däremot styrelsen böra för år 1914 höjas med 5,000 kronor och upptagas till 60,000 kronor, och även anslaget till *telegrafverkets undervisningsanstalt* begär styrelsen för år 1914 höjt med samma belopp, varför detsamma bör utföras med 25,000 kronor.

De räntor, telegrafstyrelsen under år 1914 skall utbetala, uppgå enligt styrelsens uppgift, såvitt nu kan beräknas, till 33,318 kronor 75 öre. Om härifrån avdragas beräknade ränteinkomster å de stationers giroräkningar, vilka äro belägna å ort, där riksbankskontor ej finnes, skulle anslaget för *räntor* enligt styrelsens förslag upptagas i 1914 års stat till 32,000 kronor eller 1,500 kronor mindre än för år 1913 beräknats.

Anslaget till *diverse utgifter*, för år 1913 upptaget till 161,213 kronor, kan, enligt vad styrelsen meddelar, av ovan anförda skäl för år 1914 minskas till omkring 80,000 kronor. För avjämnande af driftkostnadsstatens slutsumma torde anslaget i fråga böra utföras med 79,987 kronor eller 81,226 kronor lägre belopp än för år 1913.

Övriga under omkostnadsstaten förekommande anslag hemställer styrelsen måtte för år 1914 fastställas till samma belopp som för år 1913.

Departements-
chefen.

De första posterna under omkostnadsstaten i styrelsens förslag för år 1914 visa i jämförelse med staten för år 1913 en ej oväsentlig stegring, vilken för stationers och linjers underhåll uppgår till 300,000 kronor. Då emellertid utgifterna av sistnämnda slag äro av beskaften-

het att de måste växa i förhållande till de ständigt fortgående nyanläggningarna och utvidgningarna samt styrelsen upplyser, att dessa utgifter redan år 1911 överstigit det för 1913 anvisade beloppet, har jag ansett det riktigast att höja ifrågavarande förslagsanslag på sätt styrelsen hemställt.

I fråga om utgifterna under rubrikerna för år 1913 underhåll av byggnader och tjänstelokaler samt hyror och för år 1914 fastigheter och förhyrda lokaler innebär styrelsens förslag en stegring af 120,000 kronor eller, utan avdrag för hyror av telegrafverkets fastigheter, vilken inkomst ej i 1913 års stat frånräknats, 220,000 kronor.

Anledningen till den starka stegringen av anslaget till fastigheter är, såsom i telegrafstyrelsens skrivelse den 8 oktober 1912 särskilt framhållits, huvudsakligen tillkomsten av nya byggnader. Värdet av telegrafverkets färdiga byggnader uppgick år 1911 till 3,439,277 kronor, men är redan nu uppe i omkring 8,000,000 kronor och beräknas före år 1914 komma att uppgå till omkring 9,000,000 kronor.

Enligt telegrafstyrelsens berättelse för år 1911 uppgingo de verkliga utgifterna för fastigheterna under nämnda år till:

underhåll.....	kronor	80,264: —
centraluppvärmning.....	»	24,219: —
diverse.....	»	102,843: —
		<hr/>
	Summa kronor	207,326: --

Om härifrån avdrages:

dels extra kostnad i följd av Gävlehusets ras, avförd såsom underhåll, (se proposition n:r 96 år 1912) omkring..... kronor 45,000: —

dels ock influtna hyror för fastigheterna..... » 62,300: — omkring » 107,300: —

återstår..... omkring kronor 100,000: —

utgörande 2,9 % å fastigheternas värde. Det för år 1914 begärda anslaget för samtliga utgifter för fastigheterna, 300,000 kronor, efter avdrag av 100,000 kronor för influtna hyror, eller 200,000 kronor utgör 2,2 % å fastigheternas beräknade värde vid 1914 års ingång.

Ökningen av anslaget för förhyrda lokaler förorsakas först och främst av den alltjämt fortgående stegringen av hyror i allmänhet, vilken särskilt drabbar telegrafverket, som ofta måste finna sig i att, i den mån hyreskontrakten utgå, få sina hyror väsentligt höjda. En

flyttning av en telegraf- och telefonstation med tillhörande ledningar är nämligen en särdeles dyrbar affär, som man ej inlåter sig på utan tvingande skäl. Därjämte måste tagas i beräkning tillkomsten av nya växeltelefonstationer, för vilka telegrafverket måste förhyra lokaler, samt ökningen av abonnentantalet vid äldre växelstationer, som medför skyldighet för telegrafverket att övertaga hållandet av lokaler för desamma. De hus, som nu bliva färdiga i Stockholm, Göteborg och Nynäshamn, lämna icke motsvarande minskning å kontot förhyrda lokaler, då de avdelningar, som skola inrymmas i de nya byggnaderna, redan nu i huvudsak äro inrymda i telegrafverket tillhöriga fastigheter.

Vid dessa förhållanden har jag icke funnit mig kunna föreslå nedläggning i de av styrelsen begärda beloppen för fastigheter och förhyrda lokaler. Stegringen av nämnda poster motväges också genom en väsentligen därav föranledd minskning med omkring 80,000 kronor under omkostnadsposten diverse utgifter.

Rubriken förråden representerar inga nya utgifter. Anledningen till att denna nya post upptagits i omkostnadsstaten är, att det vid den nu genomförda omläggningen av telegrafverkets bokföring visat sig omöjligt att bestämt fixera de verkliga kostnaderna för förråden, då dessa kostnader varit splittrade på ett flertal håll. Det belopp, som av styrelsen nu föreslagits eller 100,000 kronor, är endast grundat på en approximativ överslagsberäkning, som, först efter det den nya uppställningen blivit tillämpad någon tid, kan korrigeras med full säkerhet. Då det tydligen för bedömande av ett affärsdrivande verks skötsel är viktigt, att de särskilda avdelningarnas kostnader kunna särskiljas, samt den nya postens uppförande i staten hållit vissa andra kostnader nere vid de föreslagna beloppen, har jag intet att erinra mot styrelsens framställning i denna del.

Beträffande anslaget till stationsinventarier synes föreligga en olikhet mot föregående år. De för åren 1911—1913 anvisade beloppen hava till stor del varit avsedda för anskaffning av inventarier för de nya fastigheter, som under dessa år tagits i anspråk för telegrafverket, under det att från och med år 1914 ej lär bli fråga om någon egentlig nyanskaffning utan allenast om att uppehålla inventarierna vid deras nuvarande värde. Anslaget skulle alltså till väsentlig del kunna anses motsvara den förnyelsefond, som i t. ex. postverkets stat ingår under driftkostnaderna.

Vid dessa förhållanden finner jag ej heller hinder möta att, på sätt styrelsen föreslagit, låta hela det för år 1914 under titeln stationsinventarier föreslagna beloppet upptagas i omkostnadsstaten.

I detta sammanhang vill jag även omnämna, att av anslag under omkostnadsstaten, huvudsakligen anslaget till stationsinventarier, bestrides ersättning till fängvårdsstyrelsen för en del artiklar, som förfärdigas av fångar. Enligt vad chefen för justitiedepartementet förut denna dag yttrat, torde fängvårdsstyrelsen hädanefter böra godtgöras vad som motsvarar arbetspremier och 10 procent av arbetsvärdet. Detta förhållande läser emellertid, enligt vad jag inhämtat, ej påkalla någon ökning av ifrågavarande anslag.

I övrigt har jag beträffande omkostnadsstaten intet annat att anmärka än att av skäl, som jag vid föredragning av frågorna om anslag för kapitalökning för telegrafverket anfört, ingen del av anläggningskostnaderna för telefonkabeln till Gottland torde böra upptagas bland verkets driftkostnader.

Summan av anslagen å 1913 års omkostnadsstat
utgör kr. 4,187,213: —

Häri har nu föreslagits ökning:
av anslaget för stationers och linjers
underhåll med kr. 300,000: —
» anslagen för fastigheter samt för-
hyrda lokaler med » 120,000: —
» anslaget för förråden med hela be-
loppet » 100,000: —
» » » stationsinventarier
med » 80,000: —
» » » postavgifter med » 5,000: —
» » » telegrafverkets under-
visningsanstalt med » 5,000: —
.....
eller tillhopa kr. 610,000: —

varemot minskning föreslagits:
å anslaget för verktygs-
inventarier med ... kr. 20,000: —
» anslaget för räntor
med » 1,500: —
» anslaget för diverse
utgifter med » 81,226: —
.....
eller sammanlagt kr. 102,726: —

vadan ökningen utgör kr. 507,274: —
1914 års omkostnadsstat skulle således uppgå till kr. 4,694,487: —

Om vad jag sålunda föreslagit vinuer godkännande, komma telegrafverkets driftkostnader för år 1914 att utgöra de belopp, som utvisas av följande tablå, vilken även innehåller jämförelse med den för år 1913 fastställda stat för telegrafverkets driftkostnader.

S t a t.	Belopp för år 1913.	Belopp för år 1914.	Ökning för år 1914.
A. Avlöningsstat	6,976,190	7,115,300	139,110
B. Övergångsstat	22,540	23,580	1,040
C. Indragingsstat	5,500	5,500	—
D. Pensions- och understödsstater	341,557	361,133	19,576
E. Omkostnadsstat	4,187,213	4,634,487	507,274
Summa	11,533,000	12,200,000	667,000

Med återopande av vad jag sålunda anfört och med föranledande jämväl av vad 1912 års Riksdag i sin skrivelse n:r 205 anfört angående framläggande för Riksdagen av förslag till specificerad stat för driftkostnader får jag hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

dels medgiva, att reparatören Henrik Bergstedt änka Anna Christina Bergstedt, född Eliasdotter, må från och med den 1 januari 1913 af telegrafverkets medel uppbära under sin återstående livstid, så länge hon lever ogift, ett årligt understöd av 300 kronor, att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnads-pensioner från telegrafverket,

dels ock godkänna bifogade förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1914 samt bestämman telegrafverkets anslag för driftkostnader under samma år, förslagsvis, till 12,200,000 kronor, att utgå direkt av telegrafmedlen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Ädelgren.

Förslag

till

stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1914.

		K r o n o r.		
A. Avlöningsstat.				
1. Telegrafstyrelsen.				
<i>Chef:</i>				
Generaldirektören	arvode	—	15,000	
<i>Ledamöter:</i>				
1 Byråchef	förslagsvis	9,000		
1 "	"	9,000		
1 "	"	8,500		
1 Fullmäktig	arvode	3,000		
1 "	"	3,000		
Till en byråchef såsom generaldirektörens ställ- företrädare.....	"	1,000	33,500	
<i>Byråtjänstemän:</i>				
Administrativa byrån: 1 Sekreterare	förslagsvis	7,000		
1 Kamrer	"	7,000		
1 Sekreterare och Aktuarie	"	7,000		
1 Huvudkassör	"	5,000		
1 Ombudsman	"	6,000		
1 Revisor	"	6,000		
1 "	"	6,000		
1 "	"	5,500		
1 Statistiker	"	5,500		
Linjebyrån: 1 Professor	"	7,500		
1 Byråingenjör	"	4,600		
1 Förrådsintendent	"	6,000		
1 Notarie	"	5,000		
	Transport	78,100	48,500	

		K r o n o r.		
	Transport	78,100	48,500	
Trafikbyrån: 1 Byråkontrollör	»	5,000		
1 Aktuarie	»	6,000		
1 Föreståndare för undervisnings- anstalten	»	5,000	94,100	
<i>Biträdande tjänstemän:</i>				
7 Assistenten	förslagsvis	16,800		
1 Föreståndare för katalogexpeditionen	»	2,400		
4 Telegrafister	»	6,330		
18 Kontorsskrivare	»	29,220		
6 Vaktmästare	»	9,750		
Förste vaktmästare	arvode	200	64,700	
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersätt- ning m. m.	förslagsvis	—	50,700	258,000
2. Linjedistriktet.				
7 Linjedirektörer	förslagsvis	50,500		
21 Linjeingenjörer	»	112,800		
6 Förrådsbokhållare	»	14,100		
7 Kassörer av 1:sta lönegraden	»	13,200		
7 Bokhållare	»	7,980		
10 Linjemästare av 1:sta lönegraden	»	24,150		
25 » » 2:dra »	»	53,250		
43 Linjeförmän » 1:sta »	»	72,330		
49 » » 2:dra »	»	70,770		
10 Reparatörer » 1:sta »	»	13,800		
238 » » 2:dra »	»	317,340	750,220	
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariats- ersättning m. m.	»	—	80,000	830,220
3. Trafikdistriktet och stationerna.				
2 Telefondirektörer	förslagsvis	8,400		
1 Telegrafdirektör av 1:sta lönegraden	»	4,600		
3 Telegrafdirektörer av 2:dra lönegraden	»	12,600		
	Transport	25,600	—	1,088,220

		K r o n o r.		
	Transport	25,600	—	1,088,220
1	Telegrafinspektör arvode	2,500		
3	Telegrafinspektörer »	7,500		
14	Kommissarier av 1:sta lönegraden förslagsvis	52,400		
16	» » 2:dra » »	51,200		
23	» » 3:dje » »	64,800		
17	» » 4:de » »	40,800		
36	» » 5:te » »	54,300		
40	» » 6:te » »	51,150		
24	» » 7:de » »	27,750	378,000	
<i>Biträdande tjänstemän:</i>				
6	Kontrollörer av 1:sta lönegraden förslagsvis	30,300		
7	» » 2:dra » »	29,800		
128	Assistenten »	359,100		
340	Telegrafister »	510,180		
79	Vaktföreståndare »	131,630		
2	Kassörer av 1:sta lönegraden »	2,760		
13	» » 2:dra » »	17,700		
5	Bokhållare »	6,570		
870	Interurbantefonister »	1,010,280		
9	Stationsförmän »	12,420		
54	Stationsbiträden »	59,280	2,170,020	
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariats- ersättning m. m. »		—	2,620,000	5,168,020
4. Verkstaden.				
1	Verkstadsdirektör arvode	—	12,000	
3	Verkstadsingenjörer förslagsvis	—	18,000	
1	Kontorschef »	—	3,800	
1	Materialförvaltare »	—	3,400	
3	Verkmästare »	—	10,600	
1	Kassör av 1:sta lönegraden »	—	1,260	49,060
Transport		—	—	6,305,300

		K r o n o r.			
	Transport	—	—	6,305,300	
5. Särskilda anslag.					
Uppbördsprovision	förslagsvis	—	285,000		
Felräkningspenningar	»	—	18,000		
Hysesbidrag	»	—	147,000		
Dyrortstillägg	»	—	210,000		
Beklädnad	»	—	140,000		
Sjukvård och begravningshjälp	»	—	45,000		
Belöningar, studieresor och gratifikationer åt tjänstemän...		—	15,000	810,000	7,115,300
B. Övergångsstat.					
(Förslagsanslag.)					
1. Telegrafstyrelsen.					
2 Tjänstemän av 2:dra lönegraden à 5,500 kr.		—	11,000		
2 » » 1:sta » à 4,000 kr.		—	8,000		
1 Tjänsteman » 1:sta »		—	3,500		
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän		—	9,600		
			32,100		
Avgå under A. Avlöningsstat upptagna avlöningar		—	11,260	20,840	
2. Linjedistriktet.					
1 Linjeingenjör		—	4,000		
1 Materialvakt		—	1,200		
			5,200		
Avgå under A. Avlöningsstat upptagna avlöningar		—	5,200	—	
3. Trafikdistriktet och stationerna.					
1 Kontrollör		—	4,000		
Avgår under A. Avlöningsstat upptagen avlöning		—	1,260	2,740	23,580
C. Indragningsstat.					
1 Tjänsteman av 2:dra lönegraden vid verkstaden		—	—	—	5,500
	Transport	—	—	—	7,144,880

		K r o n o r.		
	Transport	—	—	7,144,380
D. Pensions- och understödsstater.				
	Livräntor och understöd enligt särskilda Kungl. brev.....	—	—	18,212
	Bidrag till telegrafverkets pensionsinrättning, 1 1/2 procent av den för året till 2,300,000 kronor beräknade tele- graminkomsten förslagsvis	—	34,500	
	tilläggsbelopp	—	197,231	231,731
	Bidrag till telegrafverkets änke- och pupillkassa	—	—	21,190
	Till fyllnadspensioner, enligt bestämmelserna i Kungl. brevet den 22 juni 1883, förslagsvis	—	—	30,000
				361,133
E. Omkostnadsstat.				
(Förslagsanslag.)				
	Stationers och linjers underhåll	—	—	3,100,000
	Fastigheter	—	—	200,000
	Förhyrda lokaler	—	—	230,000
	Förråden	—	—	100,000
	Eldning, belysning och städning av tjänstelokaler	—	—	250,000
	Stationsinventarier	—	—	100,000
	Verktyginventarier	—	—	60,000
	Blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m. m.	—	—	295,000
	Frakt- och transportkostnader	—	—	100,000
	Postavgifter	—	—	60,000
	Resekostnads- och traktamentsersättning	—	—	60,000
	Telegrafverkets undervisningsanstalt	—	—	25,000
	Sveriges bidrag till underhåll av telegrafunionens inter- nationella byrå i Bern	—	—	2,500
	Räntor	—	—	32,000
	Diverse utgifter	—	—	72,987
	Summa utgifter för verkets drift	—	—	4,694,487
		—	—	12,200,000